

Бо қарори Шурои илмӣ-методии
Муассисаи давлатии «Китобхонаи
миллӣ»-и Дастгоҳи иҷроияи
Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон
аз 12 декабри соли 2023, № 4

Раиси Шуро
Ҷ. Файзалizada

Низомномаи

Озмуни ҷумҳуриявии «Хонандаи беҳтарини асарҳои Пешвои миллат»
байни донишҷӯёни муассисаҳои таҳсилоти миёна ва олии касбӣ

1. МУҚАРРАОТИ УМУМӢ

1.1. Озмуни ҷумҳуриявии «Хонандаи беҳтарини асарҳои Пешвои миллат» (минбаъд Озмун) дар асоси амри Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 12 декабри соли 2023, №АП-470 дар бораи тасдиқи чадвали баргузорию чашну солгард, фестивали намоиш, иду озмунҳои фарҳангии маърифатӣ ва анъанаю хунаҳои мардумӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли 2024 баргузор карда мешавад.

1.2. Озмун бо мақсади арҷгузорию ба таърихи пурифтихори миллати тоҷик, омӯзиши амиқу ҳамчонибаи қорнамоиҳои начиниб ва фаъолияти шоистаи Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар роҳи наҷоти давлат, таҳкими Ваҳдати миллӣ, эъморӣ модели нави давлати демократӣ, ҳуқуқбунёд, дунявӣ ва ягонаи Тоҷикистон дар шароити нави таърихӣ ва ба ин васила дарёфти ҳаҷраҳои нави суҳанвару суҳандон, арҷ гузоштан ба арзишҳои миллию фарҳангӣ, инкишофи қобилияти эҷодӣ, таҳкими эҳсоси ҳудодоҳию худшиносӣ, ифтихори миллӣ, тақвияти қобилияти қордониву роҳбарӣ, омӯзиши ҳамчонибаи Мактаби давлатдорӣи Пешвои миллат миёни кишри ҷавони аҳолии кишвар, баҳусус донишҷӯёни муассисаҳои таҳсилоти миёна ва олии касбӣ доир мегардад.

1.3. Озмун дар роҳи рӯй овардан ба ҳуввияти миллӣ, зиракии сиёсӣ, худшиносӣю меҳанпарастӣ ва дар маҷмуъ эҳтирому шукргузорию аз истиқлоли сиёсӣ ва ба ин васила ҷалби ҷавонон ба осори пурғановати Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ва саҳми назарраси ин шахсияти шинохтаи сатҳи ҷаҳонӣ дар бунёди давлати навини тоҷикон, пайгирии сиёсати хирадмандона ва ташаббусҳои аз ҷониби ҷомеаи ҷаҳонӣ эътирофшудаи ӯ, ваҳдатфаринӣ,

инсондустӣ ва дигар паҳлуҳои шоистаи фаъолияти роҳбарии ӯ дар самти якпорчагии Тоҷикистон дар даврони соҳибистиклолии кишвар нақши созгор хоҳад дошт.

1.4. Иштирокдорони Озмун донишҷӯёни муассисаҳои таҳсилоти миёна ва олии касбӣ (бакалавр, магистр) мебошанд.

2. САРПАРАСТ ВА МАСЪУЛОНИ ОЗМУН

2.1. Сарпарасти Озмун Муассисаи давлатии «Китобхонаи миллӣ»-и Дастгоҳи иҷроияи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон (минбаъд - Китобхонаи миллӣ) мебошад.

2.2. Масъулони баргузорию Озмун Китобхонаи миллӣ, вазоратҳои маориф ва илм, фарҳанг, кумитаҳои таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ, телевизион ва радио, қор бо ҷавонон ва варзиш, Академияи миллии илмҳо, Иттифоқи нависандагонӣ Тоҷикистон ва Академияи идорақунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошанд.

2.3. Вазоратҳои маориф ва илм, фарҳанг, кумитаҳои таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ, телевизион ва радио, қор бо ҷавонон ва варзиш, Академияи миллии илмҳо ва Иттифоқи нависандагонӣ Тоҷикистон дар тарғибу ҷалби иштирокчиён ва ҷараёни баргузорию Озмун иштирок мекунанд.

2.4. Ректорон (директорон)-и муассисаҳои таҳсилоти миёна ва олии касбӣ ҷиҳати дар сатҳи баланд ташкил ва баргузор кардани даври якуми Озмун масъул мебошанд.

3. КОМИССИЯИ ОЗМУН

3.1. Барои гузаронидани Озмун комиссияи Озмуни ҷумҳуриявӣ (минбаъд - Комиссияи Озмун) таъсис дода шуда, ҳайати он аз ҷониби директори Китобхонаи миллӣ тасдиқ карда мешавад.

3.2. Комиссия аз раис, муовин, аъзоён ва котиб иборат мебошад.

3.3. Ваколатҳои Комиссияи Озмун:

- таҳияи чадвали баргузорию Озмун ва назорати он;
- тасдиқи тартиб, талабот ва тавзеҳот онд ба Озмун;
- пешниҳоди ҳайати ҳақамон барои даври дуҷуми Озмун;
- бо ширкати ҳайати ҳақамон гузаронидани семинари машваратӣ;
- назорати риояи талабот ва пешниҳоди тавсияҳо ба довталабони Озмун;
- омӯзиш ва тавсияи ҳуҷҷатҳои пешниҳодшудаи иштирокдорони Озмун ба даври ниҳоӣ;
- баррасии пешниҳодҳои ҳайати ҳақамон ва арзу шикоятҳои иштирокдорон;

- тасдиқ ва эълони натиҷаи ҳулосаи ҳайати ҳакамони даври дуюми Озмун.

4. ТАРТИБИ БАРГУЗОРИИ ОЗМУН

4.1. Озмун аз ду давр иборат буда, аз моҳи май то октябри соли 2024 ба таври зайл ташкил ва гузаронида мешавад:

- даври якум – моҳи май дар муассисаҳои таҳсилоти миёна ва олии касбӣ;

- даври дуум – ҳафтаи чоруми моҳи сентябр - ҳафтаи якуми моҳи октябр барои ғолибони ҷойҳои якум, дуум ва сеюми даври якум дар Китобхонаи миллӣ.

4.2. **Протоколи ҷамъбасти даври якум ба Комиссияи Озмун бо тасдиқи ректорон (директорон)-и муассисаҳои таҳсилоти миёна ва олии касбӣ ва имзои раисони ҳакамони даври якум пешниҳод мешавад.**

4.3. **Шумораи ғолибони даври якум, ки ба даври дуум пешниҳод мешаванд, набояд аз 3 нафар зиёд бошанд.**

4.4. **Иштирокчиён новобаста аз зодгоҳ ва маҳалли зисташон аз номи муассисаи таълимие, ки дар он донишҷӯ мебошанд, баромад мекунанд.**

4.5. **Ҷараёни баргузори даври якум тавассути шабакаҳои иҷтимоии интернетӣ ва телевизиону радиоҳои маҳаллӣ, даври дуум тавассути шабакаҳои телевизион ва радиои давлатӣ, инчунин дигар воситаҳои ахбори омма ба таври васеъ инъикос ва паҳш карда мешавад.**

4.6. **Мухлати пешниҳоди ҳуҷҷатҳои ғолибони даври якум барои иштирок дар даври дуум ба Комиссияи Озмун то 10 июни соли 2024 муқаррар карда мешавад.**

4.7. **Дар даври дуюми Озмун ғолибони даври якум ба ду гурӯҳ ҷудо гардида, гурӯҳи якум миёни донишҷӯёни муассисаҳои таҳсилоти миёна ва гурӯҳи дуум миёни донишҷӯёни муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ аз озмун мегузаранд.**

4.8. **Китобхонаи миллӣ, вазоратҳои маориф ва илм, фарҳанг, кумитаҳои таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ, телевизион ва радио, кор бо ҷавонон ва варзиш, Академияи миллии илмҳо, Иттифоқи нависандагони Тоҷикистон, Донишгоҳи миллии Тоҷикистон ва Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон масъули гузаронидани маросими тантанавии супоридани ҷоиҷаҳо ба ғолибони Озмун мебошанд.**

5. ШАРТҲОИ ИШТИРОК ДАР ОЗМУН

5.1. Дар Озмун донишҷӯёни муассисаҳои таҳсилоти миёна ва олии касбӣ (магистр ва бакалавр) иштирок карда метавонанд.

5.2. **Шартҳои ташкил ва баргузори Озмун аз ҷониби Комиссияи Озмун назорат карда мешавад.**

5.3. **Дар вақти ҳолгузори ба савияи дониши докталабон ва баёни мантиқии муҳтавои асарҳои Пешвои миллат ва амалӣ гардидани рӯйдодҳои фараҳбахши миллӣ, ки бевосита бо ибтиқори Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳаррам Эмомалӣ Раҳмон ба вуқӯъ пайвастанд, бартарӣ дода мешавад.**

5.4. **Озмун бо забонҳои тоҷикӣ ва русӣ баргузор мегардад.**

5.5. **Дар даври дуум иштирокдор шарҳи ҳоли муҳтасари худро бо гузоштани имзо ва нусхаи протоколи даври якум ба Комиссияи Озмун ба таври хаттӣ пешниҳод менамояд (ҳуҷҷатҳои мазкур дар ду нусха ба даври дуум пешниҳод карда мешаванд).**

5.6. **Раёсати муассисаҳои таҳсилоти миёна ва олии касбӣ як нафарро котиби масъули даври якуми Озмун таъин менамояд. Котиби масъули даври якум ҳуҷҷатҳои докталабонро дар асоси банди 5.5.-и Низомномаи мазкур санҷида, дар асоси санад онҳоро ба Комиссияи Озмун пешниҳод мекунанд. Котибони Озмун вақт ва ҷойи баргузори Озмунро ба иштирокдорон хатман хабар медиҳанд.**

5.7. **Ғолибони даври дуюми Озмун, ки сазовори ҷойҳои якум, дуум ва сеюм мегарданд, то се соли минбаъда дар Озмуни «Ҷонандаи бехтарини асарҳои Пешвои миллат» ҳуқуқи иштирок карданро надоранд.**

6. ТАЛАБОТ БА ИШТИРОКДОРОНИ ОЗМУН

6.1. **Донишҳои азбарнамудаи иштирокдорони Озмун тибқи мазмуни асарҳои Пешвои миллат муайян карда мешавад, аз ҷумла:**

- донишҳои маълумоти муфассал доир ба асарҳои Пешвои миллат;
- доштани маълумот оид ба ҳаёт ва фаъолияти Пешвои миллат;
- қобилияти нақлу тафсири воқеаҳои даврони Истиқлоли давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон;

- баёни порчаҳои муҳими асарҳо, асосноккунии дастовардҳо, қорнамоӣ ва ободкорҳои Пешвои миллат;

- донишҳои санадҳои муҳими меъёрии ҳуқуқӣ оид ба мақоми Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон;

- донишҳои мероси таърихӣ фарҳангии моддӣ ва маънавии халқи тоҷик;

- донишҳои сарчашмаҳои таърихӣ ва асарҳои илмӣ бадеӣ, ки дар асарҳои Пешвои миллат истифода шудаанд;

- қобилияти суханварӣ, озодбаёнӣ ва ровигӣ.

7. МЕЪЁРИ АРЗЁБИИ ГОЛИБОНИ ОЗМУН

7.1. Ҳайати ҳакамони Озмун ба савияи дониши сиёсию фарҳангии иштирокдорон аз рӯи меъёрҳои зерин баҳо медиҳанд:

- ба ҳар як докталаб барои муаррифии ҳаёту фаъолият, мактаби давлатдорӣ, пешниҳодҳои сатҳи ҷаҳонӣ ва китобҳои Пешвои миллат, инчунин асарҳои дигари таърихӣ ба муҳлати то 10 дақиқа вақт дода мешавад;

- **бо мақсади баҳогузорӣ ба истеъдоди докталабон** ҷадвали 10-хола муқаррар карда мешавад. Докталаб барои донишҷӯи ҳаёту фаъолият, хизматҳои ҷаҳонӣ ва корнамоиҳои Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон – 10 ҳол, барои ҷавоби аз хуб болотар – 8 ҳол, барои ҷавоби хуб – то 6 ҳол, барои ҷавоби аз миёна беҳтар – 4 ҳол, барои ҷавоби миёна – 3 ҳол гузошта мешавад ва барои ҷавоби **гайриқаноатбахш** ҳол гузошта намешавад.

8. ҲАЙАТИ ҲАКАМОН

8.1. Ҳайати ҳакамони даври якуми Озмунро ректорон (директорон)-и муассисаҳои таҳсилоти миёна ва олии касбӣ бо санади дахлдор тасдиқ менамояд.

8.2. Ҳайати ҳакамон амалҳои зеринро иҷро мекунад:

- саводу дониш ва маҳорату истеъдоди докталабонро натиҷагирӣ мекунад;

- ҳолҳоро муқаррар карда, бо овоздиҳии кушода голибонро муайян менамояд;

- натиҷаи Озмунро дар протокол дарҷ карда, бо имзои аъзои ҳакамон тасдиқ менамояд.

8.3. Ба ҳайати ҳакамон олимону адибон, роҳбарони китобхонаҳо ва омӯзгорон ворид мешаванд. Шумораи ҳайати ҳакамон набояд аз 5 нафар зиёд бошад.

8.4. Хулосаи ҳайати ҳакамони даври дуум дар комиссияи Озмун баррасӣ ва тасдиқ карда мешавад.

8.5. Комиссияи Озмун дар ҳолати ҷавобгӯӣ набудани хулосаи ҳайати ҳакамон ба талаботи Низомномаи мазкур (дар ҳолатҳои истисноӣ ва ё муайян гардидани иштибоҳоти техникӣ) ҳуқуқи бекор кардани онро дорад. Ҳамчунин, дар сурати ба вучуд омадани мушкилоте, ки дар Низомномаи мазкур пешбинӣ нашудаанд, комиссияи Озмун ваколати ҳалли онро дорад.

9. ТАЪМИНОТИ МОЛИЯВИИ ОЗМУН

9.1. Харочоти даври якум ва харочоти вобаста ба сафарбаркунии голибон ба даври дууми Озмун, будубоши онҳо дар шаҳри Душанбе аз ҳисоби муассисаҳои таҳсилоти миёна ва олии касбӣ ва дигар сарчашмаҳои маблағгузорӣ, ки конунгузорӣ манъ накардааст пардохт карда мешавад.

9.2. Голибони даври якум ва дууми Озмун, инчунин иштирокчиёни фаъоли он аз ҷониби Вазорати маориф ва илм ва муассисаҳои таҳсилоти миёна ва олии касбӣ ба таври моддию маънавӣ ҳавасманд гардонидани мешаванд.

9.3. Харочоти баргузориҳои ҷорабинии даври дууми Озмун аз суратҳои махсуси Китобхонаи миллӣ пардохт карда мешавад.

9.4. Ба голибон ва иштирокдорони фаъоли даври дууми Озмун тибқи тартиби муқарраргардида аз ҳисоби маблағҳои пешбинигардидаи Китобхонаи миллӣ, Вазорати маориф ва илм, Кумитаи таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ ва Кумитаи иттифоқи касбаи кормандони маориф ва илм ҷои ва мукофоти пулӣ дода мешавад.

9.5. Барои ҳавасмандгардонии голибони ҳарду даврҳои Озмун тибқи конунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷалби сарпарастон иҷозат дода мешавад.

10. ТАРТИБИ ДАРЁФИ ҶОИИ ЯКУМ

10.1. Ҷойи якум ба иштирокдоре дода мешавад, ки беш аз 90% асарҳои Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмонро мутолиа ва ҳифз намудааст.

11. ИМТИЁЗҶО

11.1. Голибони даври дуум (ҷойҳои 1, 2, 3) баъди хатми муассисаи таҳсилоти миёна ва олии касбӣ ба ихтисоси интихобкардашон барои идомаи таҳсил, зинаи магистратура ва маълумоти дууми олии ба муҳлати се сол, бе супоридани имтиҳон тибқи тавсияномаи Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон ба тариқи ройгон ба Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва муассисаҳои касбии баъд аз муассисаи олии таълимии кишвар қабул карда мешаванд. Тартиби қабулро Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд.

11.2. Голибони даври дууми Озмун тавассути барномаҳои телевизионӣ ва радиои муаррифӣ гардида, ҳуқуқи иштирок дар ҷорабиниҳои маърифатӣ сиёсӣ ва гурӯҳҳои ташвиқоти тарғиботиро пайдо менамоянд.

11.3. Муассисаи давлатии «Китобхонаи миллӣ»-и Дастгоҳи иҷроияи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон протокол ва санадҳои голибони Озмунро дар асоси таҳияи тартиби махсус барои 5 сол нигоҳдорӣ намуда, сипас ба бойгонӣ месупорад.

Замимаи 1
ба Низомномаи Озмуни
ҷумҳуриявии «Хонандаи бехтарини
асарҳои Пешвои миллат» байни
донишҷӯёни муассисаҳои таҳсилоти
миёна ва олии касбӣ

Ҳайати комиссияи

Озмуни ҷумҳуриявии «Хонандаи бехтарини асарҳои Пешвои миллат»
байни донишҷӯёни муассисаҳои таҳсилоти миёна ва олии касбӣ

- мушовири бахши ёрдამчии Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба масъалаҳои рушди иҷтимоӣ ва робита бо ҷомеа, раиси Комиссия;
- раиси Кумитаи таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбии назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, муовини раиси Комиссия;
- муовини якуми вазири маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон, муовини раиси Комиссия;
- директори Муассисаи давлатии «Китобхонаи миллий»-и Дастгоҳи иҷроияи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, котиби Комиссия.

Аъзои Комиссия:

- раиси Кумитаи кор бо ҷавонон ва варзиши назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- президенти Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон;
- муовини вазири фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- муовини раиси Кумитаи телевизион ва радиои назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- раиси Иттифоқи нависандагони Тоҷикистон;
- ректори Донишгоҳи миллии Тоҷикистон;
- ректори Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- директори Институти таърих, бостоншиносӣ ва мардумшиносии ба номи Аҳмади Дониши Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон;
- раиси Кумитаи иттифоқи касабаи кормандони маориф ва илм.

Замимаи 2
ба Низомномаи Озмуни
ҷумҳуриявии «Хонандаи бехтарини
асарҳои Пешвои миллат» байни
донишҷӯёни муассисаҳои таҳсилоти
миёна ва олии касбӣ

Ҷоизаҳои

Озмуни ҷумҳуриявии «Хонандаи бехтарини асарҳои Пешвои миллат»
байни донишҷӯёни муассисаҳои таҳсилоти миёна ва олии касбӣ

Ба ғолибони ҷойҳои якум ҷом, диплом ва мукофоти пулӣ тақдим карда мешавад. Ба ғолибони ҷойҳои дуюм, сеюм ва ифтихорӣ диплом ва мукофоти пулӣ тақдим карда мешавад.

Ғолибон ба ду гурӯҳ ҷудо карда мешавад:

1. Ғолибони муассисаҳои таҳсилоти миёнаи касбӣ.
2. Ғолибони муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ.

Мукофотҳои пулӣ барои ғолибони Озмун ба таври зерин муқаррар карда мешаванд:

- барои ҷойҳои якум – 20 000 сомонӣ (ба ҳар яке аз ғолибон);
- барои ҷойҳои дуюм – 15 000 сомонӣ (ба ҳар яке аз ғолибон);
- барои ҷойҳои сеюм (ду ҷой ба ҳар кадом гурӯҳ) – 7 500 сомонӣ (ба ҳар яке аз ғолибон);

Ҳамагӣ: 100 000 сомонӣ.